

Ynsan ruhundan habar

Category: Kitapcy, Psihologiýa, Sözlär

написано kitapcy | 21 январа, 2025

Ynsan ruhundan habar YNSAN RUHUNDAN HABAR

Men, Belent Tañrynyň bereketli dergähinden daşlanyp kowlan Şeýtanyň şerinden gaçyp, Allatagala sygynýaryn.

Belent Tañrynyň çäksiz Mähriban (we) möçbersiz ady bilen, başlaýaryn men bu işi.

Ruh hakda Gurhanyň SEÝIR süresinde, şeýle-de Töwratda, Injilde we beýleki asmany kitaplarda aýdylýar. Ruh ~ geljegi bar zatdyr. Özi hem Allanyň emri bilen peýda bolandyr. Allanyň ýaradan zatlary iki bölege bölünýär. Biri ~ maddasyz zatlar. Ikinjisi ~ maddasy bar zatlar.

Ruhuň hilleri iki zeýilli bolýar.

Olaryň biri RUHUL-SOLTANY, ikinjisine RUHUL-HAÝWANY diýilýär. Ruh adamynyň bedeninden aýrylyp hem ýene gelip bilýär. Adamynyň jany ruhul-haýwana girmeyär. Ýaman işi edýän jan ondan ruhuň razylygyna ýa närazylygyna garamazdan, bir işi edýär. Janyň şol eden ýaman işiniň soňunyň oýlanyşygy bolmaly. Soňuny garaman edilen iş, iş eden bedeni demir syhyň ujuna mündürýär. Hemişeki wagtlar jeza agyr bolanda, günäkäri demir naýzanyň üstünde oturdar ekenler. Naýza dürtülen adam naýzanyň üstünde tizden sakyrdamaga başlaýar. Ol sakyrdap oturşyna-da ölýär. Soňuny saýylmadyk işleriň ahyry şeýle gutarýar. Jezanyň çekilişi iki hilidir. Biri bedeni, ýagny, eýesi dirikä çekýär. Şonda adam özüniň dünýä bolan garaýşyny ýitirýär. Onun haly peselýär. Gamgynlyk dumany serine urýar. Gijeler jan eýesi

ýatanda, ruh gezelenje çyksa, abat ýerde görünmeýär. Ýa-ha suwa gark bolup barýar, ýa-da batga batýar. Şeýlelikde, ruh bilen jan gamgynlygy paýlaşýar. Ruh ýok bolup gitmeýär. Beden harap bolsa-da, ruh haraplykdan amandyr. Diňe bedene bolan täsiri tamamlanýar. Ruhuň jaýy adamyň ýüregidir. Ýürek bolsa adamyň eýesidir. Ruh heýkelden çyksa, sakçy perişdeler ony yzyna goýbermeseler adam wepat bolýar. Bu ýagdaý diňe perişdeleriň RUHY saklamagy bile amala aşanok. Şertleri bar. Her bir adamyn adyna ýazgy bar. Onda kimiň haçan dünýeden gaýtmalydygy beýan edilýär. Adam nesibesine görä öljek bolsa, onuň ýapragy saralyp başlaýar. Saralyp ýetjek derejesine ýetende, ýaprak sapagyndan tänýär. Ýere gaçn badyna-da adam wepat bolýar. Adamyň akly, jany we ýüregi üçüsi onuň pyglynyň başlanýan ýeridir. YLHAM diýen täsirli, göze görünmeýän PYGYL hem bar. Işiň adama başartmadyk ýerinde, bir adamy ölümden gutarmaly ýerinde, adamyň öz akly, jany we kalby hemişe ýagdaýdan baş alyp çykmaýar. Ýyldyrym çaltlygynda atylan okdan sowulmaly ýerler bar. Şonda Taňrytagala bendesiniň ýüregine yetişiklilik pyglyny salýar. Musa keliýmiň (a.s) kakasynyň zamanasynda Pyrgun kapyryň "MEN TAŇRYŇYZDYRYN!" diýip BENI-YSTRAÝYLLARY Müsürde horlaýan wagtlary, palçylar pal atyp, münejimler gurra taşlap: "Seniň şäheriňde bir oglan dünýä injek. Şol oglan ahyry seniň başyňy iýjek?" diýýärler. Pyrgun kapyr hemme erkek göbeklini şäherden hol beýläk çykarýar. Özi hem şol ýerde. Netijede, ýetmiş müň erkek oglanjygy öldürýär. Musanyň kakasy Taaryh, Pyrgunyň baş weziriniň biri. Ol Pyrgunyň ýanynda iň bir ynamly adam. Pyrgun oňa: "Sen o şähere baryp, pylan işi bitirip gel" diýýär. Taaryh Müsüre gelýär-de, işini bitirýär. Ýolugra: "Öýüme bir aýlanaýyn-la" diýip, aýalynyň ýanyna barýar. Hal-ahwal soraşýar. Töwerek aýallary munuň gelmegini gaty bir geň zat hasaplap, daşyna ýygnanýarlar. Bolsa-da, ol bende ugur tapyp, aýalyna ýanaşýar. Musanyň RUHY enesine geçýär. Musanyň kakasy gaýdyp täze barlan şäherçä ýetýär. Bir günden bir gün Musa keliým (a.s) dünýä inýär. Gurrandazlar her gün ençe gezek gurra taşlaýarlar. Gymyldy bolsa aňlaýarlar. Palçylar pal atýarlar. Täleýçiler täleý garap, hemmesi biragyzdan: "Seniň soňuňa çykjak oglan

dünýä indi" diýýärler. Musanyň enesi ogluny öýünden äkidip, bir gowaga salýar. Gijeler gidip emdirýär. Musa barmagyny sorýar, dem alýar. Emma barlag ýiti. Bu çaganyň haýsy köçededigini bilýärler. Öýleri bir ýanyndan dökmäge başlaýarlar. Şonda Musanyň ejesi näderini bilmän aljyranda, Allatagala onuň ýüregine YLHAM salýar. Ene gyzy Merýem bilen Musany pagta dolap sandyga salýar, içine suw girmez ýaly edip, Nil derýasyna atýarlar. Merýem derýanyň gyrasy biken sandygy yzarlaýar. Sandyk Pyrgunyň köşgüne sowulýan kanal bilen akyp, Pyrgunyň aýaly Asyýanyň suw alýan ýerine barýar. Ahyrda Pyrgun ony ogullyga alýar.

Dirilik, bu ~ göze görünmeýän zatlaryň hataryndadyr. Ölüm hem şonuň ýalydyr. Magtymguly atamyz "Ölmek hak, dirilmek hakdyr" diýmeýärmik näme?!

Heýkeliň diriligini owazy, hereketi, ylymy, islegi, sungaty esasynda bilip bolýar. Musulman dünýäsinde şeýle hekaýat bar. Ierusalimdäki Aksa metjidi salynýan wagty, şol zamana adamlaryň şol metjidi Allatagalanyň islegine görä salmagy başarmadyrlar. Şonun üçin Hudaýtagala JYNLARY, DÖWLERI, PERILERI iş tartypdyr. Olaryň patyşalaryny, aksakgallaryny Süleýman pygambere boýun edip, nökerlerini jemläp, metjitde işlemegi, her hili suratlar çekmegi, owadan nagyşlary salmagy we iň agyry-da deňizleriň aşagyndaky gymmatbaha daşlary tapmagy buýrupdyr. Jynlar toparyny kem-kemden pugta işledip başlaýarlar. Sebäbi Süleýman pygamberiň öler wagty golaýlapdyr. Soňabaka jynlary halys ýatyrman işledýärler. Olar gyrylýar. Şol wagt metjit ýetişmäňkä, Süleýman tamam bolýar. Muny jynlara duýdurman gizläp, ýerine agaçdan Süleýman ýasap, her gün ir bilen kabulhananyň agzyndan görnüp geçilýän ýerde dikýärler. Jynlar ir bilen agaçdan Süleýmanyň öňünden geçse, o ýerde ölüdigini Alla tarapyn aňmandyrlar. Allatagala sary garynjalara: "Agaç Süleýmany iýin!" diýip, höküm edýär. Garynjalar sanlyja günde agaç pygamberi iýýärler. Allatagala şemala: "Ýa şemal, ýyk şol agaç pygamberi!" diýýär. Jynlar ir bilen salamlaşyp geçip durkalar, birden agaçdan Süleýman ommalyp gidýär. Muny gören jyn, döw, periler çar ýana dagap gidýärler. Diri zatda hökman owaz, hereket bolaymaly. Bu

nyşanlar bolmansoň, agaçdan suraty çekilen Süleýman ýykylýar. Eger Heýkelde Ruh bolmasa, onda ynsanda garyşyk eserler, ýagny her hili üýtgeşik pygullar sadyr bolmaz.

Ruh bedende bolanda, adamda diriligiň nyşanlary peýda bolýar. Jemläp aýdylanda, ruh adamynyň ikinji diriligidir.

Ruhuň baş haly bardyr.

Onuň ýok wagty bu mesele hakda Allatagala şeýle diýipdir:

"Ynsana wagtlardan bir wagt geldi, ol şol wagt palçyk bolup ýatyrdy".

Ruhuň ruhlar äleminde ýüze çykmagy.

Ruhlar jesetlerden iki müň ýyl owal ýaradylypdyr.

Bu ýyl hasaby şol planetanyň hasaby bilen her bir günü biziň bir müň ýylymyzdyr. Müň ýyly güne aýlap, günü hem biziň 1000 ýylymyza zarg etmeli ~ öwürmeli. Şonda näçe million ýa milliard wagt-gün emele geler?...

Ruhuň bedene bolan baglanyşykly wagty.

Allatagala aýdyldyr:

"Men dem sürdüm (ÜFLEDIM) ruhuny, ynsanyň palçykdan jesedine".

Ruhuň bedenden aýrylýan halaty hakda Allatagala aýdan:

"Her bir jan eýesi, ölümni dadar".

Ruhuň jesede gaýtarylyp girizilmek halaty barada Allatagala aýdypdyr:

"Biz owalky bolşy ýaly, ruhy bedene tizden gaýtararys".

Ruhuň haly bilen baglanyşykly ýene-de käbir zatlary aýdasymyz gelýär.

Ruhuň jesede bolan baglanyşygynyň peýdasy – aýyby älemlerde we nazarýetiň çäginde bolan zatlary akyl, göz we eşitmek ýaly esbaplar bilen kemalyýetli bilmekligi kesp etmek üçindir.

Ruhuň bedene ~ jesede girmeginiň peýdasy ~ onuň Allatagalanyň sungatyny, tobany kabul edijiligini, YRSGAL berijiligini kime ýalkamak üçin, birnäçelerine ryswalyk üçindir. Kyýamatda-da dowzaha salmak üçin köp zat, uly orun... berýändir. Magtymguly "GARYP, SEN ÝYGLAMA ŞIR DEK BOLAR SEN" diýlen sözleri ýöne

ýere aýdanok. Çünki, Muhammet aleyhissalam:

"Garyplyk, soňy şatlykdyr. Bir adam garyp bolsa we şol garyplygyna şükür etse, şonda kyýamat günü ol garyp jenneti bolar. Eger-de iliňki bolup dur, biziňkä bolanok diýen ýaly samahylla başlasa, oňa garyplykdan magşarda peýda ýok" diýen.

Ruhuň jesetden aýrylmagyndaky peýdasy ~ dirilikde, barlykda ruhun jeset bilen söhbetdeşliginde emele gelen nejis zatlardan ruhuň arassalanmagyna peýda edýär. Görde jeset çüýreýär. Ähli halal-haram iýen-içen zatlary bedene siňende peýda bolan haramlyklar, hapalyklar ýok bolup gidýär. Ruh arassalyga çykýar. Ýöne weli, ruh jeset eränden soň, rahatmyka beri? Eger jesediň eýesi bolan adam arassa adamlardan bolsa, elbetde ruha ýetýän paý, jennetde, ýa käbeýhanada ýa obalarynyň golaýyndaky öwlüýälerde uçup-gonup ýörmek miýesser edýär. Emma jesediň eýesi haramhor bolsa, elbetde, ruha dynçlyk ýok.

Bu HALAL bolmalydygyny aňladýar. Alla, bendä bolan bergiňi tiz üzmeli. Şonda saňa saýaly baglar garaşýar. Eger-de zandyýamanlyk etseň, onda saňa GÜNÄDEN ýasalan daglar garaşýar.

Ruhuň älemler dünýäsi. Allatagala ruhy älemleri ON SEKIZ müň edip ýaratdy diýilýär. Muňa garamazdan, Hudaýtagala älemleri san taýdan gysgaldyp, ikä bölüpdür. Olar haýsylar? Birinjisi ~ EMR-ÄLEMI. Ikinjisi ~ HAL-ÄLEMI.

"Emr" sözi arap sözlerinden bolup, biziň hakyky ene dilimiz ýaly ulanylyp başlapdyr. "Halk" we "Emr" diýen şerapatly sözler iki kysymdan ybarat bolup, biri ÄLEMÜL-EMR, beýlekisi-de ÄLEMÜL-HALKDYR.

► ÄLEMÜL-EMR NÄME?

Älemül-emr hem iki kysyma bölünýär:

Biri ASLY, MADDASY bolmadyk zatlar. Ikinjisi asly nämedir bir maddadan alnan zatlar. Ikisi hem Allatagalanyň "KÜN!" ("BOL"!) diýen emri bilen dörän zatlar.

Allatagala owwalyýat-ululyklara "KÜN!" diýipdir. Olar bolupdyrlar. "OW ALYÝAT diýen sözünden gelip çykýan many ~ IŇ

ILKI ÝARADYLAN ZATLAR" diýmekdir. Şol iň ilki, ýagny, owal ýaradylan zatlaryň alnan maddasy ýok. "Ululyklar" diýeni, maddasyz dörän jisimlerdir. Olar ~ RUHDAN, AKYLDAN, GALAMDAN (Allanyň galamyndan), LOWUHDAN (ykbal depderinden), ARŞDAN, KÜRSDEN, JENNETDEN, DOWZAHDAN ybaratdyr. Bu uly jisimler, hemişelik ýaradylan. Hiç wagt ýok bolup gitmeýärler. RUHA PERIŞDELER hem girýändir.

"Eý Muhammet (s.a.w), men seni (seniň ruhun aslyny ~ ilki nury, ondan jöwheri) ilki ýaratdym. Senden, aslyňdan hiç zat ýokdy. Janly zatlardan ilki ýaradylan zat – ruhdur"

Emma muňa garamazdan, akyl ilki ýaradylan diýilýär. Bu sözi-de arka atyp, käbir ýetişen alymlar, GALAM-dyr diýipdirler. Bu üçüsiniň öz ýorgudy bar.

Ruhuň ilki ýaradylanyna şaýatlyk ~ ruh ähli janly zatlarda owal ýaradylan. Galam, jansyz zatlarda owal ýaradylan. Akyl janly zatlarda mesgen tutan. AKYL ilki ýaradylan diýlip, üç ýorgudy bir ýere getirilýär. Sebäbi-de bu üç sözi owal Taňry-Tebärek aýdan. Onsoň üçden birini-de ýalana çykaryp bolanok.

Dünýä giňişligini Alladan özge akly bar zatlar kesgitlep bilmediler. Dünýä giňişliginde bar zatlary, görünsin ýa görünmesin, owal-a Kuranyň, Töwratyň, Injiliň we Zeburyň we 114 kitabyň üsti bilen bilinýär. Şeýle bolsa-da, kitaba ten bermeýän jisimler hem bar. Hudaýa ynanmaýan peläketler ol jisimlerden, akyl ýetirmek usuly bilen dünýäni kesgitlepdirler. Dogry, akyl ýetirmek diýlen zat, Alladan ýüz döndermek däl ahyry. Musulman alymlary Muhammet Horezmi, Mürze Ulugbek ýaly, Abu Reýhan Biruny ýaly adamlar uly açyşlary edipdirler.

Italiýadaky Jordano Bruno ýaly, Marks, Engels, Lenin, Stalin ýaly hudaýsyzlara pähim nazarlarymy uzadýaryn. Olar dünýäni baş zadyň ýardamy bilen kesgitlepdirler. Hawa, şol baş zat:

- eşitmek;
- ys almak;
- tagam bilmek;
- ten duýgulary;

– görmek.

Bu baş esbap bolmasa, ýa olardan biri, ikisi kem bolsa, adam hakyky alym bolup bilmeýär. Adam çagalary şu baş zadyň ýardamy bilen dünýä akyl ýetirmegiň esaplaryny ~ gurallaryny döredenler. Häzirki zaman MÜNEJJİM ylmyndaky birnäçe gurallaryň gözbaşy şolardyr. Allatagala AKYL bilen asmanlara aralaşarsyňyz diýip, Kuranda Rahman süresinde aýdypdyr. Allatagala:

"Siz, eý adam ogullary we gyzlary ýeriň, asmana degişli her künjeklerine bararsyňyz" diýipdir. Onsoň gep tamam bolýar ahyry.

► ÄLEMÜL-AHYRET NÄME?

Ähli janly zatlaryň jemyglaşyk günü. AHYRET günüdür. Janly zadyň ahyry, soňy gelýär. "Kyýamat" nämedir? Allatagalanyň "TURUŇ!" diýen hökmi bilen hemme janly-jandaryň jesedi direlýär. Jan tene girýär. RUH jesede girýär. Hemmeler TURÝARLAR. ŞOL TURUŞLYGA "K Y Ý A M" ýa-da " K Y Ý A M A T" diýilýär.

Adam bir zady almak islese onuň eli derrew uzap başlaýar. El, barmaklar eýesiniň islänini edip başlaýar. Kim ony herekete getirýän zat? Elbetde, bir güýç bar. Ol ~ belli zat. Şol bir zada uzan eli özüň uzadandyrn diýme?! Gowy pikir ber-de uzat, aýyr! Özüň uzadanyňda el uzaýan bolsa, keselli, doňan eli uzat-da hany. Ol näme uzanok-la? Sebäbi, ony saklaýan zat ~ güýç bar. Ol güýje Allatagala diýilýär.

► ÄLEMÜL-HALK NÄME?

Allatagalanyň bir zady, başga bir zatdan alyp ýaratmagyna ÄLEMÜL-HALK diýilýär.

HALK ~ MAHLUK diýmekdir. Mahluk diýmek bolsa ÝARADYLAN, DÖREDILEN zatlar diýmekdir. Adamzat hem şol mahluk diýlen zada girýär. Käbir adam birine göwni ýetmese: "Ol-a bie mahluk ekeni" diýýär. Hamana diýersiň, mahluk diýilýän zat, başga bir erbet zady aňladýan ýaly duýguda düşünýär. Beýle däl.

Älemül-halk ýa älemül-dünýä diýlen tagbir asmany kitaplardan başga-da ylmy ýollaryň üsti bilen kesgitleýär. Dünýä giňişligine we ondaky janly, jansyz zatlar akyly ýetirilende, adamzatdan başga bir görünmeýän, gizlin, güýçli zadyň barlygyny akyly eýeleri bireýýäm kesgitlediler. Dünýä gurulup alymlar dünýäniň maddasyny, gurluşyny, binasyny... anykladylar. Ýer togalak diýlende, birwagtky adamlar ölçüpdirliler. "Ýer aýlanýar" diýeni oda atypdyrlar. Ony kapyr diýip yglan edipdirler. Şol wagtlar hem Injil bar. Töwrat bar. Ol kitaplara düşünen, manysyny doly bilýän kän bolan. Emma ol adygan inhjilhonlaryň, töwrathonlaryň eden we etdiren işlerini synlanyňda weli, olaryň şol kitaplary çuňňur bilmändikleri ýüze çykýar.

Günüň, Aýyň we Ýeriň hereketiniň barlygyny, olaryň tizlik mukdarlaryny, Aýyň, Günüň tutuljak wagtlaryny kesgitleän adamlar butparaz, otparaz adamlaryň gazabyna giriftat bolupdyrlar. Emma musulman ýa butparaz, parhy ýok, olar hakykaty subut edup, ýitmejek yzlary goýup gidipdirler.

Hristianlardan Gegel ýaly Allatagala bardyr diýen adamlar hakykatyň eýeleridir. Şol sanda olardan has aňyrdasly türkmen bolan, ÝAWAA-nyň neslinden EFLAATUN (Platon) ýaly adamlar Allany tassyk edipdirler.(türkmen? – t.b.) Eflatun, dil baradaky meselede: "Dil Hudaý tarapyndyr" diýipdir. Emma ony masgaralanlar hem az bolmandyr.

Biz size dini nukdaý nazary bilen ynsan ruhundan habar berdik. Türkmenler bu babatdaky dini ynanja uýup, ruhy belentlige ýetipdirler.

Aslyna aň ýetiren türkmen Ýaradan şükür etmeli. Her bir millete Oguz han ýaly serkerdeleriň nesli bolmak ýetdirmändir. Dünýä taryhynda batyr, agzybir, oýlanyşykly, sarpaly saýylan türkmenler şol wagtky syýasy we jemgyýetçilik ösüşlerine öz täsirlerini ýetiripdirler. Özünü bilen serkerde ýa patyşalar türkmenlerden görelde alypdyrlar. Ähli türkmeniň atasy hezreti TÜRK-iň agtygy Abdylly, emma ZÜLKARNEÝIN ady bilen meşhur kişini köpimiz bilmeýäris. (Soňky Zulkarnaýyn ~ Aleksandr Makedonskiý atly butparazdyr hem-de eždadymyzyň adyny tötänlik bilen alandy). Ol Allanyň emri bilen Ýeriň ýüzüne aýlanyp,

otsuz, jaýsyz, eşiksiz, ýalaňaç adamlara jaý salmagy, ot ýakmagy, geýmegi, mata dokamagy... öwredipdir. Ozalky ZULKARNEÝIN-iň türkmenligini bilesi gelen adam KÄF (KHF) süresine seretse, oňa göz ýetirer.

Ol ýalan sözlemeýär. Şonuň üçin Kurana giren her bir mesele şeksiz, şübhesiz dogrudyr.

Amerikany Kolumb açdy diýýärler. Ýok, ony açan türkmen serdary Abdylla Merzebe ogludyr. Hawa, Amerika materigini-de türkmenler açandyr. Subutnama: Allatagalada ýalan zat ýok. Kuranda "ZULMATA-GARAŇKYLYGA GITDI" diýilýär. Şol garaňkylyk Ýerin arka ýüzüdir.

(Goşmaça maglumat üçin seret: Ahmet Bekmyradow "Amerikany türkmenler açdymy ýa-da "TÜRKMENNAMA" giriş" -t.b.).

Türkmenleriň owal Allanyň, soňra dünýä halklarynyň ynamyna girmegi, sap ýürek, arassa ganly bolmaklary, köp-köp uruş serkerdelerini, ylymly, akylyly adamlary orta çykarypdyr. Olardan ALP-ARSLANY, ÄRTOGRUL BEGI, GAZAN GAPANY, SALYR GAZANY, AMANŞA GAPANY ýene-de onlarça, hatda ýüzlerçe serkerdelero agzap bolar. Gorkut ata ýaly akyldarlaryň, döwlet ýolbaşçylarynyň, geňeşçileriniň dünýä boýunça iň saýlamasy türkmenlerden çykan. Şu adamlaryň her biriniň uludan uly taryhy terjimehallary bar.

Nurberdi han, Keýmir kör, Hojamşükür han, Gowşut han, Güljemal han, Sarahs hany Meňli han, Magtymguly han ýaly adamlar, ýene-de onlarça kethudalar türkmen taryhynyň keşdesidirler. Baýram handyr ogly Abdyrahym han ýaly ruhubelent türkmenler dünýä taryhynda bellidirler. Ata-babalarymyzyň ruhy baýlyklaryna akyly ýetirmek bilen ruhumyzy täzeden dikeltmek üçin jebislenjekdigimize, geljekde durmuşymyzy belent derejelere ýetirjekdigimize ynanýaryn.

Taryhda Marynyň, Ürgenjiň we başga-da birtopar medeni merkezlerimiziň tozdurylmagy, ondaky metjitleriň, medreseleriň ýykylyp, kitaphanalaryň ýandyrylmagy uly ruhy urgy bolýar. Türkmenler Çingiz hanyň sülsadyny üç aýlap gala goýbermän saklap bilipdirler. Muňa gahar eden ganojak mongol jellatlary türkmenleri ýer bilen ýegsan edipdirler. Soň ölmän galan

türkmenleri şäherden, obalardan, çöllerden çöpläp getirip, baş adamyny sanap, altynjyny öldüripdirler. Şol ölmän galanlarynt goýun güýlen ýaly güýlüp, olaryň üstünde agaçdan düşek düşäp, şonda meýlis gurapdyrlar. Türkmenler şeýle ýagdaýlara sezewar bolsalar-da, ata-babalaryndan gelýän dini ýörelgelerini, däp-dessurlaryny ýitirmän, XIX asyryň ikinji ýarymyna gelipdirler. Emma XIX asyrdan irräk başlanan ors basybalyjylygy Söýünhan öwladyny (tekeleri, saryklary, salyrlary, ärsarylary, ýomutlary) XIX asyryň in soňky çäryeginiň başlarynda ~ 1881-nji ýylyň 12-nji ýanwarynda özlerine tabyn edipdir. Şeýdip türkmenleriň özygtyýarlylygy elden gidýär.

Bu basybalyjylyk näme-de bolsa, türkmenleriň dinine palta urmandyr. Emma ol ors syýasatynyň soňy bolşewik diýen hudaýsyzlar toparyna aýlanýar. Olar billeriniň kemerlerini dartyp, gün-günden artyp, ýeke bize ~ Orta Aziýalylara däl, tutuş adamzada urup bilen zarbalaryny urýar. Hudaýsyzlar adamzadyň aňyndan Allatagalany aýyrmak, her bir halkyň MILLILIGINI ýitirmek maksadyndan ugur alypdyrlar.

Türkmenler bu aýylganç sütemiň astynda her bir tarapdan, esasanam ruhy taýdan pese gaçdy. Şol abanan allajy ýoluň soňuna düşen adamlar ruhy taýdan keselläp ölýärdiler. Ölmese öldürýärdiler. Türkmenleriň käbirinin kapyr bolup başlany mese-mälim bildirdi. Şeýlelikde, türkmenleriň öz dilindäki ýazylmaly kitaplary, kinolary we başga birnäç halk bähbitli owaldan gelýän işleri, türkmençilikleri orsça beýan edildi. Türkmençe diýilýänlerem ors äheňinde ýazyldy.

Şeýle zorluk esasynda biziň ruhy ýitgimiz köpeldi. Ýöne ata-babalarymyzyň, özümiziň Alla diýen ýerimiz bar eken. Bizi Hudaý goldady. Gijäniň garaňkysy, säheriň bagtly ýagtylygy bilen çalyşdy. Duýmankak diýen ýaly GÜN parlap dogdy. Ata-babalarymyzyň üstüne ýagtysyny saçyşy ýaly, bize-de özüniň nurly ýagtysyny, AZATLYK NURUNY, ÖZBAŞDAKLYK KUÝAŞYNY saçdy. Hudaýtagala öz aramyzdan ÄR döretdi. Ony bize mynasyp gördi. Döwlet gurus tejribeleri bilen akyl käsesi püre-pür doly beýik Adamy HALKYM özüne SERDAR saýlady.

Gyzyl imperiýanyň wagşyçylyklaryny doly suratlandyrmak kyndyr. Sürgünler, diri ýitmeklikler, ýarygije ýenjilmeler, ölenleriň

jesedini otlamak... bolan zatlardy. Atany ogluna, ogluny ata garşy, enäni gyzyňa we gyzy enesine garşy zäherlemeklikler, garyndaşlary, daýydyr daýzalary, biri-birine duşman etmek ýörgünlidi. Gizlin jansyzlar... haçan "ýör" diýse gidibermeli. Zyndana baranyňdan soň, uzaklaşyp duranoklar. Şeýle zalymlyklar, 1881-nji ýyldan başlan ruhy pesligiň üstüne ýemek boldy.

Bize seresaply, ynsaply, oý-pikirli, duýgusy, düşünjesi halkynyň-raýatynyň aladasy bilen bolan belent jogapkärçilikli adamlaryň köpräk kemala gelmegi, türkmenlere mahsua bolmadyk ýigrenilýän zatlaryň hemmesiniň aramyzdan ýok bolmagy XXI asyrda türkmenleriň özleriniň gadymky ata-babalarynyň adamkärçilik galypyna laýyk ýaşamaklary zerur.

Halkymyzy ruhy babatda baýlaşdyrmak, milli aýratynlyklaryny saklamak, kämilleşdirmek, ony ösen döwletleriň hataryna ýetirmegiň we türkmen ruhuny aýgytly ädimler bilen dikeltmegiň pursady ýetip geldi.

Şol jähtden, biziň owaly bilen galdyrjak bolýan ruhumyz nämekä? Ine, şony bilmegimiz we akyl ýetirmegimiz zerurdyr.

Hoja Ahmet AHUN.

"Edebiýat we Sungat" gazetini, 26.03.1999 ý. Psihologiýa